КЫРГЫЗ БИЛИМ БЕРҮҮ АКАДЕМИЯСЫ
ОКУМУШТУУЛАР КЕҢЕШИ
№5-жыйын протоколу

Дата: 25.05.2016-жыл
Убакыт: 14.00.
Бөлмө: Конференц-зал

КҮНТАРТИБИНДЕГИМАСЕЛЕЛЕР:

1. Технология жана искусство лабораториясынынишмердүүлүгүжөнүндө.
С.Бектеналиев
2. Жаңы кабыл алынган аспирант **М.А.Адылованын** 13.00.02. – окутуунун теориясы жана методикасы (кыргыз адабияты) адистиги боюнча жазылуучу "«Манас» үчилтигиндеги аялдардын образын окутуунун илимий-методикалык негиздери" (8-класстын мисалында)аттуу темадагы диссертациялык изилдөө темасын бекитүү.
Б.Бейшенбаева
3. Жаңы кабыл алынган аспирант **М.К.Абдирайимованын 13.00.02.** – окутуунун теориясы жана методикасы (кыргыз тили) адистиги боюнча жазылуучу "8-9-класстарда кыргыз тили сабагында окуучуларды текст түзүүгө үйрөтүүнүн илимий-методикалык негиздери" аттуу темадагы диссертациялык изилдоо темасын бекитүү.
Б.Бейшенбаева
4. Мамлекеттик, расмий жана чет тилдер кафедрасынындоценттин м.а. **Т.А.Асанакуновду** доцент окумуштуулук наамына көрсөтүү жөнүндө.
Д.Бабаев
5. О представлении старшего научного сотрудника лаборатории мониторинга и оценки **Тагаевой Г.С.** к присвоению ученого звания старший научный сотрудник.
Е.Син
6. О представлении главного научного сотрудника лаборатории естественно-математических предметов, и.о.профессора кафедры естественно-математических дисциплин и информационных технологий ЦПКиППК КАО**Субановой М.** к присвоению ученого звания профессор.
Д.Бабаев
7. **Кол жазмаларды бекитүү.**

7.1.Об учебнике по истории Кыргызстана XX-XXI вв. для 9 класса общеобразовательных школ с русским языком обучения (авт. М.К.Иманкулов).
Е.Син.

7.2. Кыргыз тили таблицаларда жана чиймелерде (түзгөн Рысбаев С.К., Мусаева В.И.).
К.Эсеналиева

7.3. Баяндама жүргүзүүнүн жолдору жана тексттер жыйнагы 5-8-класстар, 9-11-класстар үчүн (түзгөндөр Мусаева В.И., Сманбаев А. – 142 бет) аттуу кол жазманы бекитүү жөнүндө.
С.Рысбаев

7.4."Байланыштуу кепти, кептин стилдерин кептик компетенттүүлүккө багыттап окутуунун теориялык жана практикалык маселелери" (автор : В.И.Мусаева, көлөмү 120бет) аттуу кол жазманы бекитүү жөнүндө.
С.Рысбаев

7.5. Физика боюнча маалыматтама. Мугалимдер үчүн методикалык колдонмо (түзгөндөр Койчуманов М., Дөөлөталиева А.Д., Мурзаибраимова Б.Б. – 150 бет).
Б.Рыспаева

7.6."Бал бөбөк". Мектепке чейинки курактагы балдар үчүн кошумча окуу куралы, боемо дептер (түзгөн Сейдекулова Г.С. – 82 бет, 38 бет) жана "Алиппеге кадам".

Мектепке чейинки курактагы балдарга музыкалык тарбия берүү. Методикалык колдонмо (түзгөндөр Сейдекулова Г.С., Сагынбаева К., Мусаева В.И. – 128 бет, 48 бет, 46 бет) аттуу кол жазмаларды бекитүү жөнүндө.

А.Токтомаметов

8. Окумуштуу-педагог, Эл агартуунун отличниги, Кыргыз Республикасынын билим берүүсүнө эмгек сиңирген кызматкер, КРдин илим жана техника жагындагы Мамлекетттик сыйлыгынын лауреаты, КРдин Ч.Айтматов атындагы Мамлекеттик жаштар сыйлыгынын ээси, Кыргыз билим берүү академиясынын академиги, И. Арабаев атындагы сыйлыктын лауреаты, коомдук ишмер **Байгазиев Советбек Орозкановичти Кыргыз Республикасынын Эл мугалими наамына көрсөтүү**.

А.Мамытов: Урматтуу коллегалар, Окумуштуулар кеңешинин 19 мүчөсүнөн 17-си бүгүнкү отурумга катышып отурат. Кандай сунуштар болот, отурумду баштай берелиби? Ким макул? Каршы? Калыс? Бардыгы макул. Анда отурумду баштайбыз. Биринчи маселе боюнча сөз С.Бектеналиевде.

1. Технология жана искусство лабораториясынын ишмердүүлүгү жөнүндө.

Угулду: Информациялык технологиялар жана техникалык коштоо бөлүмүнүн башчысы, комиссиянын төрагасы С.А.Бектеналиев Технология жана искусство лабораториясын текшерүүнүн жыйынтыгы боюнча төмөндөгүдөй маалымат берди.

Текшерүү комиссиясынын курамы 3 кишиден турган: Бектеналиев С.А. – төрагасы; Мамбетова З.Ж. – п.и.к., Мектепке чейинки жана башталгыч билим берүү лабораториясынын жетектөөчү илимий кызматкери, комиссиянын мүчөсү; Атакеева Г.А. – Педагогика жана профессионалдык билим берүү лабораториясынын ага илимий кызматкеринин милдетин аткаруучу, комиссиянын мүчөсү.

С.А. Бектеналиев аталган лабораториянын ишмердүүлүгүн текшерүү 10 пункт менен каралгандыгын белгиледи. Алар: 1. Лабораторияга жалпы мүнөздөмө; 2. Лабораториянын илимий-изилдөө иштери; 3. Илимий-изилдөөдөн алынган натыйжалар жана алардын практикада жайылтылышы; 4. Башка структуралык бөлүмдөр менен байланыш; 5. Кызматкерлердин адистик чеберчилиги; 6. Окуу китептерин, окуу колдонмолорун ж.б. басылмаларды даярдоо жана ар түрдүү иш-чараларга катышуу; 7. Илимий-педагогикалык кадрлардын даярдалышы; 8. Уюштуруу-методикалык иштери жана лабораториянын документтерине анализ; 9. Лабораториянын материалдык-техникалык базасы ж.б. 10. Пландан сырткары аткарылган иштер болду (*Маалымдама тиркелет*).

Негизинен технология жана искусство лабораториясы Информатика, Көркөм өнөр, Технология, Музыка, Дене тарбия предметтерин окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы боюнча мамлекеттик стандарттардын талаптарына, лаборатория жөнүндөгү Жобого негизделген ишмердүүлүк багыттар менен иш алып бараары, илимий-изилдөө иштер өз мөөнөтүндө изилденип жаткандыгы, андан алынган натыйжалар практика менен айкалышып тураары, уюштуруу-методикалык иштер жүргүзүлүп тураары, КББАнын администрациясы тарабынан берилген тапшырмалар өз мөөнөтүндө аткарылаары жана кызматкерлер коомдук иштерге активдүү катышып жатышкандыктары ж.б. маалым болгондугун белгилеп өттү. Текшерүүнүн жыйынтыгында айрым мүчүлүштүктөр менен сунуштар айтылды.

Алар: 1) Лаборатория башчысы жетекчилик менен биргеликте лабораториянын штаттык бирдиктерин кеңейтүү жана аны камсыз кылуу (Дене тарбия жана Технология адистиктери менен) жагы чечилсин; 2) Кызматкерлердин адистик чеберчилигин башка ЖОЖдор, уюмдар, мекемелер жана башка өлкөлөргө баруу менен көтөрүүгө сунуштар

берилсин; 3) Аспирантура бөлүмү менен аспиранттарды, изденүүчүлөрдү тартуу колго алынсын. Жыйынтыгында, технология жана искусство лабораториясынын ишмердүүлүгү канааттандырарлык деп белгиленди.

С.А. Бектеналиевдин билдирүүсүнөн кийин Окумуштуулар кеңешинин мүчөлөрү талкууга өтүштү, суроолор берилди.

Е.Син: Насколько я знаю, в лаборатории было слабо с публикациями. Каково положение сейчас?

С.Бектеналиев: Публикаций за 2016 год – 54. Бардык адистер бирдей эле жазышат экен.

Е.Син: Какова трудовая дисциплина в лаборатории?

С.Бектеналиев: Биз бир жума текшердик. Эчким эмгек тартибин бузган жок.

А.Мамытов:Комиссиянын текшерүү боюнча материалдары көлөмдүү, олуттуу болуптур. Комиссиянын мүчөлөрүнө рахмат айталы.Академиянын журналына бериле турган макалалар боюнча кандай жеңилдиктер жөнүндө сөз болуп жатат?

С.Бектеналиев: Мурда академиянын кызматкерлерине 500 сомдон болчу, башка жактан келгендерге – 1000сом, эми академиянын кызматкерлерине 1000сом болгонун айтып жатабыз. Макалаларды 500 сомдо кылсак болобу?

А.Мамытов: Биз бөлүнүп жатабыз, каражат аз болот, премиялар да жок болот. Ошондуктан өзгөртө албайбыз. Лабораторияда 2 компьютер бар экен, ар биринде бирден компьютер болсунбу? Шартка жараша болот. Дене тарбия боюнча адис жок деп жатасыңар. Эмне кылдыңар?

Ибирайым кызы Айжан: Конкурс болгондо келбей жатат. Дене тарбия академиясынын ректоруна кайрылгам, бирок адис келген жок.

А.Мамытов: Официально кат жазып сурасаңар болот да. Распределение мартта болду, кыймылдаш керек. Справкада лабораториянын милдеттеринде кыргыз, орус, таджик мектептерине багыт берүү деп жүрөт. Таджик тилиндеги китептерди карай албайт лаборатория. Милдетибиз реалдуу болсун. Текшерүү боюнча лаборатория эмне дейсиңер?

Ибирайым кызы Айжан: Лабораториянын атынан ыраазычылык билдиребиз. Текшерүү объективдүү болду.

А.Мамытов: Е.Синди текшерүүнүн жыйынтыгын караганда лабораториянын отурумунда караганда чакырдыңарбы? Чакырган жоксуңар. Борбордун жетечисин сөзсүз чакыргыла.

Е.Син: В лаборатории сторудинки добросовестные, сама Айжан всегда ответственная. По публикациям не случайно задал вопрос, больше публикуется Айжан. По музыке, искусству много вопросов, с Ж.Дуйшеналиевым много спорим. Вместе с тем, лаборатория настроена на творческую работу.

А.Токтомаметов: Биз лаборатория менен дайыма кызматташабыз. Акыркы жолу Индияга барып келгенде көп нерсени Айжан айтып берди. Лаборатория жаңы багытта иштеп жатат.

С.Рысбаев: Лаборатория жалпы функциясын аткарып жатат. Үчөө тең республиканын мектептерине көп жардам берип жатышат. Жумабек диссертациясын эле тез жактап алса жакшы болмок.

А.Мамытов: Комиссиянын жакшы иштеп бергенин белгилейбиз. Лабораторияны түзүп жатканда көп суроолор болду эле. Эми лаборатория бутуна туруп келе жатат. Лабораторияда 4 киши. Штаттарды комплектование боюнча ишиңер жетишсиз деп эсептейм. Активдүү, масштабдуу болуш керек, толугурааак комплектация кылганга аракет кылгыла.

Макалалардын саны көп болсо, сапатынын үстүнөн иштегиле. Эмгектерге талаптар күчөгөнүн билесиңер.

Диссоветтин маалыматы: учредитель болгондон кийин сайтта Диссоветт жөнүндө маалымат болуш керек, ал ВАКтын талабы. Сайт менен иштөө, албетте, милдетиңерге кирбейт, эмне кылабыз, кесибиңерге ылайык иштегенге туура келип жатат.

Сайтты кеңейтүү керек. Жаш окумуштуулар кеңешинин иши орто болуп жатат, ал ишти да жогору деңгээлге көтөрүү зарыл. Айжан илимий наам боюнча кайрылганда

отчеттон кийин карап көрөлү деп айттым эле. Чечимге справкада болгон сунуштарды киргизели. 3-чү сунушту дагы кошуп коюңуздар чечимге.

Компьютер тууралуу: компьютер бергенге аракет кылабыз.

Талкуудан кийин Окумуштуулар кеңешинин мүчөлөрү текшерүү комиссиясынын маалымдамасын, Технология жана искусство лабораториясынын иши канааттандырарлык деп кабыл алуу үчүн Окумуштуулар кеңешинин отурумга катышкан 17 мүчөсү колдоп добуш беришти, каршы, калыс болгон жок.

Жыйынтыгында **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. Технология жана искусство лабораториясынын ишмердүүлүгүн текшерүү боюнча комиссиянын маалымдамасы кабыл алынсын.
2. Технология жана искусство лабораториясынын иши канааттандырарлык деп белгиленсин.
3. Лаборатория башчысы жетекчилик менен биргеликте лабораториянын штаттык бирдиктерин (дене тарбия жана технология адистиктери менен) камсыз кылууну чечсин.
4. Аспирантура бөлүмү менен аспиранттарды, изденүүчүлөрдү тартууну колго алсын.

2. Жаңы кабыл алынган аспирант **М.А.Адылованын** 13.00.02. – окутуунун теориясы жана методикасы (кыргыз адабияты) адистиги боюнча жазылуучу **“«Манас» үчилтигиндеги аялдардын образын окутуунун илимий-методикалык негиздери”** (8-класстын мисалында)аттуу темадагы диссертациялык изилдөө темасын бекитүү.

Угулду: Мамлекеттик, расмий жана чет тилдер лабораториясынын күндүзгү бөлүмүнүн аспиранты Адылова Марина Адыловнанын “Манас” үчилтигиндеги аялдардын образын окутуунун илимий-методикалык негиздери” (8-класстын мисалында) аттуу темадагы диссертациялык изилдөө ишинин план-проспектисинин – актуалдуулугу, максаты, милдети, түзүлүшү ж.б. тууралуу төмөндөгүдөй кыскача баяндама жасады.

Изилдө ө нүн максаты: «Манас» үчилтигиндеги аялдардын образын окутуунун илимий-методикалык негиздерин иштеп чыгуу жана аны педагогикалык эксперименттен өткөрүү. «Манас» эпосундагы аялдардын образын окутуунун эффективдүү методикалык жолдорун табуу аркылуу окучуулардын руханий – адептик жана патриоттук компетенттүүлүгүн камсыз кылуу.

Изилдө ө нүн милдеттери:

1. Манас» үчилтигиндеги аялдардын образын окутууну илимий – теориялык жактан иликтөө, программа окуу китептери, окуу методикалык колдонмолорду жана окутуунун учурдагы ал-абалына баа берүү;
2. «Манас» эпосундагы аялдардын образын атуулдук – патриоттук көп кырдуу улуу ишмердигин мектептеги класстык сааттардын тематикасына киргизүү жана тереӊ үйрөтүү;
3. «Манас» үчилтигиндеги аялдардын образын окутуунун дидактикалык негиздерин иштеп чыгуу;
4. Иштелип чыккан илимий – методикалык сунуштарды, натыйжаларды педагогикалык экспериментте сыноодон өткөрүү жана практикага сунуштоо.

Изилдө ө нүн обьектиси: Кыргыз адабияты сабагында «Манас» үчилтигиндеги аялдардын образын окутуу процесси.

Изилдө ө нүн предмети: Кыргыз адабияты сабагында «Манас» үчилтигин окутуудагы аялдардын образынын педагогикалык – методикалык интерпретациялоо процесси.

Кыргыз адабияты сабагында «Манас» үчилтигиндеги аялдардын образдарын окутууда, окуучуларды каармандар аркылуу мекенге болгон сүйүүсүн жана аны көздүн

карегиндей сактоо милдет экенин, ошондой эле патриоттуулукка, чынчылдыкка, эр – жүрөктүккө, баатырлыкка, тайманбастыкка тарбиялоого ж.б. тууралуу кыскача баяндама жасап, илимий-изилдөө ишинин календардык планы менен тааныштырды.

Жаңы кабыл алынган аспиранттын илимий-изилдөө ишинин темасы боюнча Окумуштуулар кеңешинин мүчөлөрү тарабынан суроолор берилип, сунуштар айтылып, аспирант жооп берди.

Окумуштуулар кеңешин мүчөлөрү М.Адылованын илимий изилдөө ишинин темасын бекитүүгө отурумга катышкан 17 мүчөсү макул болуп добуш беришти, каршы, калыс – жок.

Жогоруда айтылгандарды угуп жана талкуулап, **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. КББАнын Аспирантурасынын күндүзгү бөлүмүнүн аспиранты Адылова Марина Адылованын 13.00.02. – окутуунун теориясы жана методикасы (кыргыз адабияты) адистиги боюнча жазылуучу "**«Манас» үчилтигиндеги аялдардын образын окутуунун илимий-методикалык негиздери" (8-класстын мисалында)** аттуу темадагы диссертациялык изилдөө темасы бекитилсин.
2. Илимий жетекчи катары ф.и.д., профессор С.О.Байгазиев бекитилсин.

3. Жаңы кабыл алынган аспирант **М.К.Абдирайимованын** 13.00.02. –окутуунун теориясы жана методикасы (кыргыз тили) адистиги боюнча жазылуучу "8-9-класстарда кыргыз тили сабагында окуучуларды текст түзүүгө үйрөтүүнүн илимий-методикалык негиздери" аттуу темадагы диссертациялык изилдөө темасын бекитүү.

Угулду: Мамлекеттик, расмий жана чет тилдер лабораториясынын күндүзгү бөлүмүнүн аспиранты Абдирайимова Майрамкан Канболотовнанын: **"8-9-класстарда кыргыз тили сабагында окуучуларды текст түзүүгө үйрөтүүнүн илимий-методикалык негиздери"**аттуу диссертациялык изилдөө темасынын план-проспектиси тууралуу төмөндөгүдөй кыскача баяндама жасады.

Изилдө ө нүн максаты: 8-9-класстарда кыргыз тили сабагында окуучулардын текст түзүүгө үйрөтүүнүн натыйжалуу жолдорун иштеп чыгуу жана аны педагогикалык экспериментте сыноодон өткөрүү.

Изилдө ө нүн милдеттери:

1.Кыргыз тилинин синтаксисин окутууда тексттин ордун жана маанисин, тексттин лингвистикалык, дидактикалык табиятын аныктоо;

2.Кыргыз тилинде текстти түзүүгө, талдоогоүйрөтүүнүн технологиясын иштеп чыгуу;

3.Эксперименттик иштерди жүргүзүү, жана аны жыйынтыктоо;

Изилдө ө нүн обьектиси: 8-9-класста кыргыз тилин окутуу процесси.

Изилдөөнүн предмети: 8-9-класста кыргыз тили сабагында текст түзүүгө үйрөтүү.

Жана ошондой эле изилдөөнүн жаңылыгы жана теориялык мааниси, изилдөөнүн практикалык мааниси, изилдөөнүн методологиялык-теориялык негиздери, изилдөөдө колдонулуучу ыкмалар жана илимий-изилдөө ишинин календардык планы тууралуу кеңири маалымат берди. (Маалымат тиркелет).

Жаңы кабыл алынган аспирантын диссертациялык изилдөө ишинин темасы боюнча Окумуштуулар кеңешинин мүчөлөрү тарабынан суроолор берилип, сунуштар айтылып, аспирант жооп берди.

А.Мамытов: Добушка коелу. М.Абдирайимованын илимий изилдөө ишинин темасын бекитүүгө ким макул? Каршы? Калыс?

Жаңы кабыл алынган аспирант М.Абдирайимованын илимий-изилдөө ишинин темасы боюнча берилген маалыматтарды угуу менен, диссертациялык изилдөө темасын

бекитүүгө отурумга катышкан Окумуштуулар кеңешинин 17 мүчөсү макул болду, каршы, калыс – жок.

Жогоруда айтылгандарды угуп жана талкуулап, КББАнын Окумуштуулар кеңеши **токтом кылат:**

1. КББАнын аспирантурасынын күндүзгү бөлүмүнүн аспиранты Абдирайимова Майрамкан Канболотовнанын: **“8-9-класстарда кыргыз тили сабагында окуучуларды текст түзүүгө үйрөтүүнүн илимий-методикалык негиздери”** аттуу темадагы диссертациялык изилдөө темасы бекитилсин.
2. Илимий жетекчи катары КУУнун “Кыргыз тили жана адабияты методикасы” кафедрасынын жетекчиси, п.и.д, профессор Ж.Чыманов бекитилсин.

4. Мамлекеттик, расмий жана чет тилдер кафедасынындоценттин м.а. **Т.А.Асанакуновду** доцент окумуштуулук наамына көрсөтүү жөнүндө.

Угулду: Педагогикалык кадрлардын квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо борборунун директору, педагогика илимдеринин доктору, профессор **Д.Б.Бабаевдин** билдирүүсү.

Асанакунов Такабай Абдыбекович 1966-жылы **туулган.**1988-жылы СССРдин 50-жылдыгы атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин, кыргыз филология факультетин аяктап, «кыргыз тили жана адабияты мугалими» адистигине ээ болгон. (ПВ № 083852)

2012-жылдын 15-мартында «Окутуу орус тилинде жүргүзүлгөн мектептердин 5-класстарында кыргыз тилин окутууда жөндөмөлөрдү үйрөтүү аркылуу окуучулардын кебин өстүрүүнүн илимий-методикалык негиздери» аттуу темада 13.00.02 –окутуунун теориясы жана методикасы (кыргыз тили) адистиги боюнча Кыргыз билим берүү академиясынын алдындагы адистештирилген Д 13.11.022 Диссертациялык кеңешинде кандидаттык диссертациясын ийгиликтүү коргогон. Кыргыз Республикасынын Улуттук Аттестациялык Комиссиясынын 2012-жылынын, 30-октябрдагы чечими менен (прот. №8к-1/36)Т.А.Асанакуновко педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасы берилген.

Педагогикалык эмгек стажы – 28 жыл, анын ичинен Кыргыз билим берүү академиясында иштегени 16 жыл (педагогдордун квалификация жогорулатуу борборунда – 16 жыл). Жалпы илимий-педагогикалык стажы 28 жыл.

Асанакунов Т.А. Кыргыз Билим Берүү Академиясынын Педагогдордун квалификациясын жогорулатуу жана кайрадан даярдоо борборунда, “Мамлекеттик, расмий жана чет тилдер” кафедрасынында доцентболуп иштеп келе жатат.

Изденүүчү тарабынан 2013-2014-окуу жылында 623,5 саат аткарылды, анын ичинен лекция-180 саат, практический-250 саат, 2014-2015-окуу жылында 600 саат, анын ичинен лекция-160 саат, практический-290 саат, ал эми 2015-2016-окуу жылында 800 саат, анын ичинен лекция-170 саат, практический-310 сааттар аткарылды.

Т.А.Асанакуновдун илимий-методикалык багыттагы кесиптик ишмердүүлүктөрү анын мектепте кыргыз тилин окутуунун актуалдуу проблемаларын камтыган илимий эмгектери, илимий жыйнактарга, журналдарга жарыяланган макалалары менен мүнөздөлөт. Республиканын бардык аймагындагы кыргыз тили мугалимдери менен тыгыз кызматташат, алардын квалификациясын жогорулатуу боюнча түздөн-түз иш алып барат.

Жыл сайын мугалимдердин август кеңешмелерине методикалык сунуштарын даярдап, мугалимдерге кыргыз тилин окутуу маселелери боюнча багыт берип келет.

Педагогдордун квалификациясын жогорулатуу боюнча өткөргөн тренингдери, практикалык ачык сабактары боюнча, курска келген мугалимдердин пикирлери,

каалоолору анкеталык сурамжылоонун натыйжаларынын негизинде жогорку деңгээлде белгиленип келет.

Маалыматты угуп, Окумуштуулар кеңешинин мүчөлөрү изденүүчүгө суроолорду берип, жоопторду алышты.

А.Мамытов: Башка суроолор жок болсо, сунуш берем: добушка өтөлү.Т.А.Асанакуновдунаты-жөнүн доцент окумуштуулук наамына көрсөтүү үчүн жашыруун добуш берүү бюллетенине киргизүүгө ким макул? Каршы? Калыс?

Добуш берүү учурунда Окумуштуулар кеңешинин мүчөлөрүнөн 17 мүчөсү Т.А.Асанакуновдун кандидатурасын жашыруун добуш берүү бюллетенине киргизүүгө макул болуп добуш беришти. Каршы – 0, калыс – 0.

5. О представлении старшего научного сотрудника лаборатрии мониторинга и оценки **Тагаевой Г.С.** к присвоению ученого звания старший научный сотрудник.

Слушали: представление директора Центра дошкольного и школьного образования, д.п.н. **Син Е. Е.** о присвоении ученого звания “старший научный сотрудник” Тагаевой Гульмире Сарыгуловне.

Син Е. Е. отметил, что Тагаева Г. С., окончив в 1993 г. филологический факультет Ошского Государственного педагогического института по специальности «Русский язык и литература в национальной школе», работала по специальности в школах республики. Ученым советом КАО избрана по конкурсу в сентябре 2008 г. на должность старшего научного сотрудника по методике русского языка в сектор русского языка и литературы Кыргызской академии образования (приказ КАО № 1-137 от 01.09.2008 г.).

Успешно защитила кандидатскую диссертацию на тему: «Личностно-деятельностный подход в модернизации содержания курса русского языка в начальной кыргызской школе» на специализированном Диссертационном Совете Д 13.11.022 по защите диссертаций при Кыргызскойакадемии образования (Кыргызский государственный университет им. И. Арабаева - соучредитель) по специальности 13.00.02 – теория и методика обучения и воспитания (русский язык)18 ноября 2012 г. По решению Национальной аттестационной комиссии Кыргызской Республики от 19 марта 2013 года Г. С. Тагаевой присвоена ученая степень кандидата педагогических наук (ИКД № 000548).

Стаж педагогической работы 23 года, в том числе в Центре дошкольного и школьного образования Кыргызской академии образования – 9 лет. Общий научно-педагогический стаж – 23 полных года.

В рамках НИР лаборатории Мониторинга и оценки КАО на тему: «Научно-педагогические основы оптимизации системы оценивания образовательных достижений учащихся на компетентностной основе» разработаны научно-педагогические основы оптимизации системы оценивания образовательных достижений учащихся через чтение и письмо; составлены и апробированы инструментарии оценивания образовательных достижений учащихся на компетентностной основе по чтению и пониманию, разработан сборник диктантов по усовершенствованию методики оценивания учебной грамотности учащихся начальной школы через чтение и письмо. Проведены массовые исследования достижений учащихся начальных классов Кыргызской Республики.

Имеет 42 публикации, из них 5 нормативных документов, 32 научного и 5 учебно-методического характера. После защиты диссертации опубликовано 10 научных статей, в том числе 4 статьи в отечественных журналах, зарегистрированных в РИНЦ, 4 учебные программы, 5 учебно-методических пособий, используемых в школьной практике, 2 учебные книги, используемые в ОУ «Секом».

Прослушав представленную информацию, члены Ученого совета приступили к обсуждению.

К.Эсеналиева:Г.Тагаевабиздинкафедрада 3 жылданашыкиштепкележатат. Кафедрадаилимийиштиналдын ала жактоосуболду. ОшондоГ.Тагаеваишкечоңсалымын кошту. Макалаларынжазуудабийикдеңгээлинкөрсөтөт.

Д.Бабаев:ГульмираСарыгуловнаборбордосабакберипжүрөт. Анкеталардыалуунунжыйынтыгндаишмердүүлүгүтууралуу 9,2-9,3 баллдардыалыпжүрөт. Проект боюнчадагыиштерди так аткарат.

А.Мамытов:Андаэмеседобушкакоебуз. Г.Сарыгулованын аты-жөнүн ага илимий кызматкер окумуштуулук наамына көрсөтүү үчүн жашыруун добуш берүү бюллетенине киргизүүгө ким макул? Каршы? Калыс?

17 членов Ученого совета проголосовали за включение кандидатуры Г.Тагаевой в бюллетень для тайного голосования для дальнейшего ходатайства в ВАК КР о присвоении Тагаевой Г.С. ученого звания старший научный сотрудник. Против, воздержавшихся нет.

6. О представлении главного научного сотрудника лаборатории естественно-математических предметов,и.о.профессора кафедры естественно-математических дисциплин и информационных технологий ЦПКиППК КАО **М.Субановой** на ученое звание профессор.

Слушали:директора ИПКиППКд.п.н., профессор **Д.Б.Бабаева,** который представил следующую информацию.

СубановаМейлкан, 1938 года рождения, в 1961 году окончила Ошский государственный педагогический институт, присвоена квалификация учителя биологии, химии и основ с/х-ва средней школы.

Кандидат педагогических наук с 31.05.1974 г. Диссертацию защитила 22.01.1974г. в диссертационном совете Ташкентского государственного педагогического института имени Низами.

Доктор педагогических наук с 14.10.2011 года, ученая степень присуждена по результатам защиты диссертации в диссертационном совете при Кыргызской академии образования и Кыргызском национальном университете имени Ж. Баласагына.

Ученое звание доцента по кафедре методики преподавания биологии Ошского пединститута присвоено в 1980 году (по специальности «методика преподавания биологии»).

Ученым советом Кыргызской академии образования избрана по конкурсу 03.09. 2013 г. и утверждена в должности и.о. профессора приказом КАО №1-107 от 24.09.2012г.

Стаж педагогической работы в вузе и ИПК – 55 лет, в т.ч. в КАО – 20 лет. Общий научно-педагогический стаж – 55 полных лет.

Аттестуемая читает лекционный курс «Теория и методика обучения биологии». За период работы на должности и.о. профессора М. Субановой выполнены учебные нагрузки в следующем объеме: 2011-2012 учебный год – 330 часов (из них лекции – 280 часов), 2012-2013 учебный год – 319 часов (из них лекции – 284 часа), 2013–2014 учебный год – 311 часов (из них лекции – 282 часа).

Активно участвует в научно-организационной работе кафедры в соответствии с тематикой научных исследований. Ею разработан учебно-методический комплекс по предмету биология, состоящий из следующих компонентов: учебник по биологии для 6 класса, научно-методические пособия для педагогов общеобразовательных школ; слушателей курсов повышения квалификации; рабочие тетради для учащихся 6-7-8-х классов.

М.Субанова привлекает педагогов для освоения новых технологий и к разработке учебно-методических материалов, создана творческая группа из числа учителей, ученых-методистов и ученых университета, которые обобщают опыт работы учителей, осуществляют издание разработанных ими материалов. На основе указанных работ и монографических исследований обоснованы научно-теоретические основы и методическое обеспечение преподавания предмета биологии. Занятия проводятся в инновационном режиме, в учебном процессе активно используются новые технологии

обучения. Основной целью является формирование ключевых компетентностей у учащихся.

По результатам анкетирования среди слушателей курсов повышения квалификации Субанова М. как предметник, получила 10 баллов из 10 по следующим показателям: содержательность преподаваемого предмета, методика преподавания предмета, применение современных технологий.

Имеет 67 публикаций, из них 16 научного и 51 учебно-методического характера. После защиты докторской диссертации опубликована 21 работа, из них 9 научных, 12 учебно-методических работ, используемых в педагогической практике.

После представленной информации среди членов Ученого совета прошло обсуждение, были заданы вопросы М.Субановой по вопросам научно-методической, профессиональной деятельности.

Б.Рыспаева:Стандарттыиштепчыкты, тапшырмалардытүздү. Жашадистергечоңжардамын берет.

Л.Усенко: Научные исследования, методические пособия, безотказные консультации охватывают широкий спектр образовательных областей. Серьезное внимание уделяет экологическому воспитанию школьников. В этом направлении много сделано, всеми пособиями активно пользуются учителя в школе.

А.Мамытов: Предложение включить М.Субанову в бюллетень для тайного голосования. Кто за? Против? Воздержавшиеся?

Затем проведено голосование. По итогам голосования за включение кандидатурыМ.Субановойв бюллетень для тайного голосованиядля дальнейшего ходатайства в ВАК КР о присвоении М.Субановой ученого звания профессор проголосовали 17 присутствующих членов Ученого совета. Против, воздержавшихся нет.

А.Мамытов:ЭсептөөкомиссиясынаОкумуштууларкеңешинintөмөнкүмүчөлөрүнсунушта йбыз: Е.Син, К.Джунушалиева, Л.Усенко. Ким макул?Каршы? Калыс?

Окумуштуулар кеңешинин отурумга катышкан 17 мүчөсү айтылган кандидатураларды жашыруун добуш берүү үчүн бюллетеньге киргизүү боюнча колдоп добуш беришти. Каршы, калыс болгон жок.

Эсептөө комиссиясынын мүчөлөрү Е.Синди комиссиянын төрагасы кылып шайлашты. Бюллетеньдер таратылып, жабык жана жашыруун добуш берүү өткөрүлдү. Эсептөө комиссиясы Т.Асанакуновго добуш берүү ишин аткарды.

Андан кийин сөз эсептөө комиссиясынын төрагасы Е.Синге берилди.

Е.Син: Урматтуу Окумуштуулар кеңешинин мүчөлөрү, эсептөө комиссиясы өз ишин аяктады, сиздерди протокол менен тааныштырууга уруксат бериңиздер.

Мамлекеттик, расмий жана чет тилдер кафедрасынын доценттин м.а. Т.Асанакуновдун доцент окумуштуулук наамына көрсөтүү боюнча добуш берүүнүн жыйынтыгы төмөнкүдөй болду: Окумуштуулар кеңешинин курамы 19 кишиден турат. Отурумга катышканы – 17. Таратылган бюллетеньдердин саны -17. Таратылбаган бюллетеньдердин саны – 2. Макул – 17, каршы – 0, калыс – 0, жараксыз бюллетень жок.

Добуш берүүнүн негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. Кыргыз билим берүү академиясынын Окумуштуулар кеңешинен Мамлекеттик, расмий жана чет тилдер кафедасынындоценттин м.а. **Такабай Асанакуновго**педагогика адистиги боюнча доцент окумуштуулук наамын ыйгаруу жагы Кыргыз Республикасынын Жогорку аттестациялык комиссиясынан суралсын.

Бюллетеньдер таратылып, жабык жана жашыруун добуш берүү өткөрүлдү. Эсептөө комиссиясы Г.Тагаевага добуш берүү ишин аткарды.

Андан кийин сөз эсептөө комиссиясынын төрагасы Е.Синге берилди.

Е.Син:Уважаемые члены Ученого совета, счетная комиссия завершила свою работу. Разрешите ознакомить вас с протоколом счетной комиссии.

Результаты голосования за представление старшего научного сотрудника лаборатории мониторинга и оценки Г.Тагаевой на ученое звание старший научный сотрудник в ВАК КР следующие:

Состав Ученого совета – 19 человек. Присутствуют на заседании – 17. Роздано бюллетеней – 17, не роздано – 2. Проголосовало за – 16, против – нет, воздержавшихся – нет. Испорченных бюллетеней – 1.

По итогам голосования **Ученый совет постановляет:**

1. Ходатайствовать перед Высшей аттестационной комиссией Кыргызской Республики о присвоении старшему научному сотруднику лаборатории мониторинга и оценки **Тагаевой ГульмиреСарыгуловне** ученого звания старший научный сотрудник.

Бюллетеньдер таратылып, жабык жана жашыруун добуш берүү өткөрүлдү. Эсептөө комиссиясы М.Субановага добуш берүү ишин аткарды.

Андан кийин сөз эсептөө комиссиясынын төрагасы Е.Синге берилди.

Е.Син:Уважаемые члены Ученого совета, счетная комиссия завершила свою работу. Разрешите ознакомить вас с протоколом счетной комиссии.

Результаты голосования за представление главного научного сотрудника лаборатории естественно-математических предметов, и.о.профессора кафедры естественно-математических дисциплин и информационных технологий ЦПКиППК КАО **М.Субановой** на ученое звание профессор в ВАК КР следующие:

Состав Ученого совета – 19 человек. Присутствуют на заседании – 17. Роздано бюллетеней – 17, не роздано – 2. Проголосовало за – 16, против – 1, воздержавшихся – нет. Испорченных бюллетеней – нет.

По итогам голосования **Ученый совет постановляет:**

1. Ходатайствовать перед Высшей аттестационной комиссией Кыргызской Республики о присвоении главному научному сотруднику лаборатории естественно-математических предметов, и.о.профессора кафедры естественно-математических дисциплин и информационных технологий ЦПКиППК КАО **СубановойМейлкан** ученого звания профессор.

7. **Кол жазмаларды бекитүү.**

7.1. Об учебнике по истории Кыргызстана XX-XXI вв. для 9 класса общеобразовательных школ с русским языком обучения (авт. М.К.Иманкулов).

Слушали: представление **Е.Е. Сина,** д.п.н., проф.,директора Центра дошкольного и школьного образования, который отметил, что по поручению министерства образовании, была проведена экспертиза учебника для 9 класса школ с русским языком обучения «История Кыргызстана XX- XXI вв.» (авт. М.К. Иманкулов) на предмет его дальнейшего использования в общеобразовательных школах в связи с появившимися спорами по VIII главе учебника.

Экспертизу данного учебника провели: А.Р. Жоошбекова, д.и.н., проф., заведующая кафедрой истории Кыргызстана и этнологии Кыргызского государственного университета им. И.Арабаева; А.К. Доталиев, заведующий кафедрой истории международного образовательного методического центра «Себат», Г.Б. Алымкулова, учитель истории лицея с углубленным изучением иностранных языков Таласской области; Р.Бектурова, директор, по совместительству учитель истории средней школы им. СооронбаяуулуДур с. Сайлык Чуйского района (*данные рецензии к ученому совету прилагаются*).

Согласно проведенной экспертизы рассматриваемый учебник соответствует существующему предметному стандарту, утвержденному Министерством образования и науки КР. Учебник имеет четкую структуру, учебный материал разбит на главы и разделы

в логической последовательности. В нем уместно представлены исторические документы, карты, документальные хронологические материалы, схемы, вопросы и задания, расположенные после основного параграфа. В учебнике также имеются указатели дат, словари новых слов и понятий. Содержание и методический аппарат учебника способствует целям и задачам учебной программы по истории. Объем учебного материала включает обязательный минимум содержания исторического образования.

В учебник включены такие примеры в новейшей истории Кыргызстана, как Ак-Сыйские события, первая революция 2005 года, апрельская 2010 революция, а также июньские события, произошедшие на юге республики. Что касается последних событий, описанных в VIII главе учебника, то следует отметить, что текст написан излишне эмоционально, статистически перегружен данными, недостаточно соответствует педагогической интерпретации, к восприятию которого дети не подготовлены.

М.К. Иманкулов, какавтор учебника, информировал членов ученого совета о том, что согласно приказа Министерства образования и науки Кыргызской Республики от 12 мая 2016 года за №603/1 «О создании рабочей группы по разработке методических рекомендаций к учебнику авт. Иманкулова «История Кыргызстана XX-XXI вв.» для 9 класса, а также для анализа и возможной редакции VIII главы «Современный Кыргызстан». Во время нескольких заседаний, членами рабочей группы было принято решение о создании авторского коллектив в составе М.К. Иманкулова, А.А. Акунова, Э.Ж. Ишекеевой, А. Дооталиева, которым было поручено до 15 июня 2016 года подготовить дополнительное методическое пособие в виде небольшой брошюры по VIII главе к учебнику истории 9 класса в режиме разумного аналитического подхода описания исторических событий с использованием педагогической трактовки, учитывающей возрастные особенности учащихся.

Выступили:

А.Ж. Шергазиев, зам. директора Центра повышения квалификации и переподготовки педагогических кадров, который отметил, что если бы учебник своевременно прошел все необходимые процедуры рецензирования, то не возникли бы вопросы по поводу отдельного описания событий в части их педагогической трактовки. Тем не менее, учебник уже опубликован, по ним проводятся уроки, а из-за одного отдельного методически необработанного текста нецелесообразно отменять учебник в школах с русским языком обучения. Он предложил подготовить обновленный текст по данному событию из учебника, опубликовать его в методических рекомендациях на страницах газеты «Кутбилим» для методических секций учителей истории на предстоящих августовских совещаниях.

А.М. Мамытов, д.п.н., президент КАО, отметил, что согласен с мнением о том, что отменять данный учебник в школах будет сложно как в плане затратности, так и обеспеченности учебником истории в предстоящем учебном году. Кроме того, следует учесть и то, что в связи утверждением нового предметного стандарта по истории, а также Базисного учебного плана на 2017/2018 гг., на предмет истории увеличен объем часов, все содержание учебников по истории будет пересматриваться в соответствии с новыми нормативными требованиями. Поэтому можно считать, что обсуждаемый учебник истории является переходным и в перспективе будет заменен на новый.

На основании экспертного заключения, обсуждения возникшей проблемы, ученый совет постановляет:

1. Учебник «История Кыргызстана XX-XXI вв.» (авт. М.К. Иманкулов) рекомендовать для использования в школах с русским языком обучения как соответствующий существующей учебной программе.
2. Отметить, что в главе VIII учебника истории автором описаны события 2010 года без учета возрастных особенностей, с яркой долей эмоциональной окрашенности, недостаточной педагогической трактовкой.

3. Учесть, что приказом Министерства образования и науки Кыргызской Республики создан приказ о создании рабочей группы в составе восьми специалистов, которым поручено подготовить методические рекомендации для учителей истории общеобразовательных организаций, провести анализ и при необходимости внести изменения и дополнения в содержание главы VIII учебника для 9 класса.

4. Заведующему лабораторией социально-гуманитарных предметов М.К. Иманкулову разработать методические рекомендации к главе VIII учебника для 9 класса для опубликования в газете «Кутбилим» на предстоящую августовскую конференцию.

5. Контроль за выполнением данного решения возложить на вице-президента С.О. Байгазиева.

За данное решение из 17 присутствующих членов Ученого совета КАО проголосовали «за» - 17, «против» - нет, «воздержавшихся» - нет.

7.2.Кыргыз тили таблицаларда жана чиймелерде (түзг. Рысбаев С.К., Мусаева В.И.).

Угулду: Мамлекеттик, расмий жана чет тилдеркафедрасынын башчысы, п.и.к., доцент К.Э.Эсеналиева “Кыргыз тили таблицаларда жана чиймелерде” аттуу кол жазма (түзүүчүлөр: п.и.д., профессор С.К.Рысбаев, п.и.д. В.Мусаева, көлөмү - 96 бет) тууралуу төмөндөгүлөрдү билдирди.

Аталган эмгек кошумча окуу куралы катары окутуу кыргыз тилинде жүргүзүлгөн мектептерде кыргыз окутуунун Мамлекеттик стандартына, окуу программасына туура келет жана негизинен алардын мазмунун чагылдырып турат. Кыргыз тилинин орто мектептер үчүн окуу программаларындагы төмөнкү мазмундагы лексико-грамматикалык жана кептик материалдар ырааттуу берилген. Мисалы: сөз, сөз айкашы, сүйлөм, байланыштуу кеп, тексттен баштап морфология, синтаксис, пунктуация, орфография жана кеп маданияты боюнча окуу материалдары камтылган. Бул кошумча окуу куралында кыргыз тилине тиешелүү тилдик-грамматикалык материалдар таблица, чийме, сүрөт, графика, диаграмма түрүндө сунушталып, мектеп окуучуларын ойлонууга, салыштырууга, окшоштурууга, жалпылаштырууга жана кептик комптетенттүүлүккө көнүктүрүүгө өбөлгө түзөт. Ошондой эле окуучуларды жалпы республикалык тестирлөөдө логикалык суроо-тапшырмаларды аткарып, ага даярданууга жардамы тиерин билдирди.

Бирок техникалык каталары көптүгүн, аларды оңдоосу зарыл экендигин айтты.

А.Мамытов: Кол жазмада каталар өтө көп орун алган, тартипке келтиргиле. Снимаю с повестки дня, пользуясь правом председателя.

7.3.**Баяндама жүргүзүүнүн жолдору жана тексттер жыйнагы 5-8-класстар, 9-11-класстар үчүн (түзгөндөр Мусаева В.И., Сманбаев А. – 142 бет) аттуу кол жазманы бекитүү жөнүндө.**

Угулду: Мамлекеттик, расмий жана чет тилдерлабораториясынын башчысы, п.и.д., профессор С.К.Рысбаев “Баяндама жүргүзүүнүн жолдору жана тексттер жыйнагы” 5-8-кл, 9-11-кл. (Авторлор: В.И.Мусаева, А.Сманбаев, көлөмү 143бет, 119бет) аттуу кол жазмалар тууралуу төмөндөгүлөрдү билдирди.

“Баяндама жүргүзүүнүн жолдору жана тексттер жыйнагы” (5-8-кл, 9-11-кл) деген аталыштагы методикалык колдонмолордун кол жазмалары кыргыз тилинен билим берүүнүн Мамлекеттик стандартын жана окуу программасын эске алуу менен иштелип чыгып, баяндама жүргүзүүнүн методикалык маселелери, жол-ыкмалары сунушталган. Ортоңку жана жогорку класстарда окуучуларды баяндама жумушуна окутуп-үйрөтүү максатында кыргыз элинин элдик оозеки чыгармаларынын үлгүлөрүнөн, акындар поэзиясынан, кыргыз профессионал адабиятынан жана драмалардан тандамалуу көркөм тексттер, үзүндүлөр, адабий фрагменттер тандалып алынып, алардын ар бирине карата

чыгармачылык суроо-тапшырмалар келтирилген. Ошондой эле жогорку класстарда дил баяндын элементтери камтылган баяндама жазууга үйрөтүүчү тексттер камтылып, кийинки жаңы тексттер менен толукталган. Баяндаманы баалоонун чен-өлчөмдөрү киргизилген. Программалык материалдардын негизинде тандалган кептин ар кыл түрүндөгү жана стилдериндеги бул тексттер мектеп окуучуларынын оозеки, жазуу кеп байлыгын, байланыштуу кебин, кеп маданиятын, кеп адебин калыптандырууда жана адабий-көркөм туюмун, эстетикалык табитин өстүрүүдө көмөк көрсөтүү менен окутуп тарбиялоочулук милдеттерди аткараарын билдирди.

А.Мамытов: Кайра бекитүүнүн себеби – бул кол жазманын бекитилгенине көп жыл болуп калган. Кандай сунуштар бар? Добуш берели. Кол жазманы бекитүүгө ким макул? Каршы? Калыс?

"Баяндама жүргүзүүнүн жолдору жана тексттер жыйнагы" 5-8-кл, 9-11-кл. (авторлор: В.И.Мусаева, А.Сманбаев, көлөмү 143бет, 119бет) аттуу кол жазманы бекитүүгө отурумга катышкан Окумуштуулар кеңешинин 17 мүчөсү макул болду, каршы, калыс болгон жок.

Жогоруда айтылгандардын негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат**:

1. "Баяндама жүргүзүүнүн жолдору жана тексттер жыйнагы" 5-8-кл, 9-11-кл. (авторлор: В.И.Мусаева, А.Сманбаев, көлөмү 143бет, 119бет) аттуу кол жазма бекитилсин, басууга сунушталсын.

7.4. "Байланыштуу кепти, кептин стилдерин кептик компетенттүүлүккө багыттап окутуунун теориялык жана практикалык маселелери" (автор : В.И.Мусаева, көлөмү 120бет) аттуу кол жазманы бекитүү жөнүндө.

Угулду: Мамлекеттик, расмий жана чет тилдер лабораториясынын башчысы, п.и.д., профессор С.К.Рысбаев жана "Байланыштуу кепти, кептин стилдерин кептик компетенттүүлүккө багыттап окутуунун теориялык жана практикалык маселелери" (Автор: В.И.Мусаева, көлөмү 120бет) аттуу кол жазмалар тууралуу төмөндөгүлөрдү билдирди.

"Байланыштуу кепти, кептин стилдерин кептик компетенттүүлүккө багыттап окутуунун теориялык жана практикалык маселелери" аттуу кол жазма эки бөлүмдөн турат. Биринчи бөлүмдө байланыштуу кеп, кептин стилдерин окутуу менен коммуникативдик компетенттүүлүктү өнүктүрүүнүн теориялык жана практикалык маселелери каралса, экинчи бөлүмдө кептин функционалдык стилдерин (көркөм, публицистикалык, илимий, иш кагаздарынын стили) окутууда коммуникативдик компетенттүүлүктү өнүктүрүүнүн методикалык негиздери иштелип чыккан. Эмгекте кептин функционалдык стилдерин практикалык -коммуникативдик максатта окутуу багытында методикалык кеңештер, практикалык иштер, сабактардын иштелмелери, алдыңкы тажрыйбалардын айрым үлгүлөрү, кыргыз тилин окутуунун технологиясын жаңыртууга байланыштуу сунуш, пикирлер чагылдырылган. Кептин стилдеринин ар биринин табияты, мүнөздүү белгилери, практикалык ролу методикалык аспектиден карап изилденген.

Д.Бабаев: Аталышында "кеп" деген сөз 3 жолу кайталанып жатат.

С.Рысбаев: Тилчилерге айтып көндүрө албай койдум. Аталыштан "кептик" деген сөздү алып салуу керек.

Талкуу учурунда Окумуштуулар кеңешинин мүчөлөрү кол жазманын аталышын "Байланыштуу кепти, кептин стилдерин компетенттүүлүккө багыттап окутуунун теориялык жана практикалык маселелери" деп сунушташты, түзүүчү В.Мусаева макул болду.

А.Мамытов: Мазмунунда 1-главанын аталышы монографиянын аталышы бирдей экен. Карап тууралагыла. Добушка коелу. Ким макул? Каршы? Калыс?

"Байланыштуу кепти, кептин стилдерин кептик компетенттүүлүккө багыттап окутуунун теориялык жана практикалык маселелери"(автор: В.И.Мусаева, көлөмү 120бет)

аттуу кол жазма тууралуу берилген маалыматтарды угуу менен аны бекитүүгө отурумга катышкан Окумуштуулар кеңешинин 17 мүчөсү макул болду, каршы, калыс – жок.

Жогоруда айтылгандардын негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. “Байланыштуу кепти, кептин стилдерин компетенттүүлүккө багыттап окутуунун теориялык жана практикалык маселелери”(автор: В.И.Мусаева, көлөмү 120бет) аттуу кол жазма бекитилсин, басууга сунушталсын.

7.5.Физика боюнча маалыматтама. Мугалимдер үчүн методикалык колдонмо (түзгөндөр Койчуманов М., Дөөлөталиева А.Д., Мурзаибраимова Б.Б. – 150 бет).

Угулду: Табигый математикалык предметтер лабораториясынын башчысынын милдетин аткаруучу, п.и.к. Б.С.Рыспаеванын билдирүүсү.

Ал аталган кол жазманын кыскача мазмуну жана лабораториянын талкуусунун жыйынтыгы боюнча тө мө нкүдө й маалымат берди.

Жалпы билим берүүчү орто мектептин 7– 11-классы үчүн окуу колдонмосунун кол жазмасында (түзг.: М.К.Койчуманов, О.С.Сулайманова, Б.Б.Мурзаибраимова, А.С.Дө ө лө талиева) физиканын толук курсу боюнча маалыматтама (справочный) материалдар берилген. Тагыраак айтканда физиканын бө лүмдө рүнүн бардык темалары боюнча негизги закондор, түшүнүктө р, чоңдуктар, алардын аныктамалары, формулалары, эрежелери, түшүндүрмө лө рү кыскача берилип, темаларга байланыштуу чоңдуктардын, турактуулардын, мүнө здө мө лө рдүн таблицалары келтирилген. Мындай материалдар физиканы окутуунун ар бир баскычында керек. Бирок, мындай маалыматтар дайыма эле окуу китебинде толук камтыла бербейт. Орус тилинде жазылган справочниктер да азыркы учурда жетишсиздик кылат, кыргыз тилинде жазылгандары жокко эсе. Ошондуктан, мындай окуу куралы окуучулар үчүн да, мугалим үчүн да зарыл экендигин баса белгиледи. Окуу колдонмонун кол жазмасында физика боюнча колдонуудагы программаларга туура келе турган окуу материалдары камтылгандыгы белгиленди.

Кол жазма лабораториянын ага илимий кызматкери А.Сө лпүбашева тарабынан рецензияланып, оң пикирге ээ болду. Кол жазма 2005-жылы бекитилген, бирок каражат жоктугуна байланыштуу басылып чыга элек.

Д.Бабаев: Януковичтин “Справочник по физике и технике” бар. Ал китептен бул кол жазманын эмне айырмасы бар? Же болбосо автор эмес, түзүүчү деп бериш керек.

Б.Рыспаева: Түзүүчүүлөр деп эле берилип жатат.

А.Мамытов: Маалыматтама эмес, маалымдама деп эле берилсин деген сунуш берем.

Талкуудан кийин кол жазманы колдоп Окумуштуулар кеңешинин 17 мүчөсү добуш беришти, каршы, калыс болгон жок.

Талкуунун жана добуш берүүнүн негизинде **КББАнын Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. “Физика боюнча маалыматтама” (түзг.: М.К.Койчуманов, О.С.Сулайманова, Б.Б.Мурзаибраимова, А.С.Дө ө лө талиева) деген аталыштагы жалпы билим берүүчү орто мектептин 7– 11-классы үчүн окуу колдонмосунун кол жазмасы жаңы “Физика боюнча маалымдама” аталышта бекитилсин жана басууга сунушталсын.

7.6.“Балбөбөк”. Мектепке чейинки курактагы балдар үчүн кошумча окуу куралы, боемо дептер (түзгөн Сейдекулова Г.С. – 82 бет, 38 бет) жана “Алиппеге кадам”. Мектепке чейинки курактагы балдарга музыкалык тарбия берүү. Методикалык колдонмо (түзгөндөр Сейдекулова Г.С., Сагынбаева К., Мусаева В.И. – 128 бет, 48 бет, 46 бет) аттуу кол жазмаларды бекитүү жөнүндө.

Угулду:Мектепке чейинки жана башталгыч билим берүү лабораториясынын башчысы, п.и.к., А.Д.Токтомаметов аталган кол жазмалар туралуу билдирүү жасады.

Мектепке чейинки курактагы балдар үчүн толукталып иштелип чыккан “Балбөбөк” (Сейдекулова К.С.), “Алиппеге кадам”, (Сейдекулова К.С., Сагымбаева К.Ж.,

Мусаева В.И.) окуу-методикалык колдонмолору окуу программаларына ылайык түзүлгөн.

Мектепке чейинки курактагы балдар үчүн толукталып иштелип чыгып, кайрадан КББАнын Окумуштуулар кеңешинин отурумунда бекитүүгө сунушталган “Балбөбөк”, “Алиппеге кадам” окуу-методикалык колдонмолору балдардын жаш курактарына ылайык адабий көркөм чыгармалар, ырлар, макал-лакаптар, жаңылмачтар, табышмактар ж.б. материалдар кеңири берилген. Ар бир сунушталган чыгарманын мазмунуна ылайык суроо-тапшырмалар, көркөм жасалгаланган сүрөттөр да орун алган. Мындай окуу-методикалык колдонмолор учурда кыргыз тилинде иш алып барган балдар бакчалары үчүн гана эмес, кыргыз тилин үйрөтүү үчүн орус тилинде иштеген балдар бакчалары үчүн да абдан керектүү материал.

Окуу-методикалык колдонмолор учурда колдонулуп жаткан программанын талаптарына ылайык дыкаттык менен иштелип чыкты. Мектепке чейинки курактагы балдардын акыл, нравалык, эстетикалык жана физикалык өнүгүүсүн камсыздоочу материалдар жана сүйлөө жөндөмдүүлүктөрүн, сөз байлыгын өркүндөтүүчү жана сабаттуулука даярдоочу алгачкы көндүмдөр көрсөтмөлүүлүк менен берилген.

Мындай окуу-методикалык колдонмо китептер ата-энелер үчүн да абдан керек. Анткени, үй-бүлө шартында балдар менен иштөө үчүн кыргыз тилинде кооз, көркөм сүрөттөр менен жасалгаланган китептер жокко эсе. Ата-энелер, коомчулук ушундай улуттук маанайда жасалгаланган кыргыз тилинде окуу-методикалык колдонмолорго муктаж. А.Токтомаметов талкууланып жаткан “Балбөбөк”, “Алиппеге кадам” окуу-методикалык колдонмолорун басмадан чыгарууга сунуштады.

С.Байгазиев: Балбөбөк чогу жазылганы туурабы?

А.Токтомаметов: Мурунку аталышта сөздөр чогуу жазылган. Азыркы эреже менен бөлүнүп жазылат.

Окумуштуулар кеңешинин 17 мүчөсү кол жазмаларды колдоп добуш беришти, каршы, калыс болгон жок.

Жогоруда айтылгандардын негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат**:

1. “Балбөбөк” (Сейдекулова К.С.) кошумча окуу куралы, боемо дептер, “Алиппеге кадам” (Сейдекулова К.С., Сагымбаева К.Ж., Мусаева В.И.) методикалык колдонмо жаңы “Бал бөбөк” кошумча окуу куралы, боемо дептер, “Алиппеге кадам” аталышта бекитилсин жана басууга сунушталсын.

8. Окумуштуу-педагог, Эл агартуунун отличниги, Кыргыз Республикасынын билим берүүсүнө эмгек сиңирген кызматкер, КРдин илим жана техника жагындагы Мамлекетттик сыйлыгынын лауреаты, КРдин Ч.Айтматов атындагы Мамлекеттик жаштар сыйлыгынын ээси, Кыргыз билим берүү академиясынын академиги, И. Арабаев атындагы сыйлыктын лауреаты, коомдук ишмер **Байгазиев Советбек Орозкановичти Кыргыз Республикасынын Эл мугалими наамына көрсөтүү.**

Угулду:

С. Рысбаев – п.и.д. проф. Мамлекеттик, расмий жана чет тилдер лабораториясынын башчысы:

— Урматтуу кесиптештер, жакында үстүбүздөгү жылдын 28-апрелинде Бишкектеги Улуттук компьютердик гимназияда С. Байгазиевдин илимий-педагогикалык, таалим-тарбия ишмердигине арналган **«Адабият жана этнопедагогика – муундарды социалдаштыруунун кубаттуу куралы»** аттуу мугалимдердин республикалык илимий-практикалык конференциясы болуп өттү. Конференцияда кабыл алынган резолюцияда конференциянын көптөгөн катышуучулары - мугалимдер Советбек Орозкановичти Кыргыз Республикасынын Эл мугалими наамына бир добуштан көрсөтүштү. Ал бул наамга татыктуу кандидатура. Мындан мурдагы

фактыларды да эске салалы. «Кутбилим» газетасынын 2011-жылдын 11-февралдагы санында «Советбек Байгазиев Эл мугалими наамына татыктуу инсан» аттуу кеңири макала жарыяланган. Бул макаланын аягына Кыргыз Республикасынын төрт Эл мугалими жана көрүнүктүү билим берүү ишмерлери кол койгон болучу. Аталган макалада Советбек Орозкановичтин Кыргызстандын билим берүүсүнө кошкон орчундуу салымы жөнүндө сөз болуп, анын агартуунун алдында өтөгөн кызматы Эл мугалими деген наамга татыктуу экендиги белгиленген жана Билим берүү жана илим министрлиги, Кыргыз билим берүү академиясы буга көңүл буруунга тийиш деген ой айтылган. Макала газетага жарыялангандан кийин «Кутбилимдин» редакциясына республиканын түрдүү аймактарынан педколлективдерден, ЖОЖдордон, маданий-илимий интеллегенциянын өкүлдөрүнөн каттар келип, ал каттарда чындыгында эле, С. Байгазиевдин билим берүүгө сиңирген эмгеги зор экендиги белгиленип, окумуштуу-педагог Эл мугалими наамына татыктуу деген колдоолор көрсөтүлгөн. Маселен, Токтогул районунун билим берүү бөлүмүнүн кызматкерлеринен жана мектеп директорлорунан турган 9 адам, Жалал-Абад областтык билим берүү усулдук борборунун директору А.Токтосунов баш болгон 18 мугалим, Базар-Коргон райондук билим берүү бөлүмүнүн башчысы Ж.Камбаралиева баш болгон 6 билим берүү кызматкери жана мугалимдер, Сузак районунан 8 мугалим, Кыргыз Республикасынын Эл Баатыры Сооронбай Жусуев баш болгон Эл жазуучулары: Мар Байжиев, Кеңеш Жусупов, Мырзабек Тойбаев, Асан Жакшылыков, Омор Султанов, академиктер Абдыганы Эркебаев, Абдылдажан Акматалиев, жазуучу-публицисттер Кален Сыдыкова жана Бактыбек Максүтов, Кыргызстан жазуучулар союзунун төрагасы Абдрахман Алымбаев, Кочкор районундагы Чекилдек орто мектебинин 20 мугалими, Москва районундагы Целинная орто мектебинин 18 мугалими, Ош гуманитардык педагогикалык институтунун жамаатынын атынан кесиптик кошуунун терагасы А.Кошбаев баш болгон илимдин 7 кандидаты, Талас мамлекеттик университетинин жана Талас облусунун мектептеринен 29 педагог, Ош областынын Кара-Суу районундагы «Манас» орто мектебинин мугалимдер жамаатынын атынан 19 мугалим, И. Арабаев атындагы университеттин Мамлекеттик тил жана маданият институтунун коллективинен 12 окутуучу, Аламүдүн районундагы Васильевка орто мектебинин 40 адамдан турган мугалимдер жамааты, Ж.Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин Педагогикалык кадрларды максаттуу даярдоо институтунун коллективинин атынан педагогика илимдеринин доктору, профессор, директор Исамидинов Искендер, Бишкек шаарынын №81 орто мектебинен 10 мугалим С.Байгазиевдин мектеп билим берүүсүнө өтөгөн зор мээнетин баалашып, анын Эл мугалими наамына татыктуу инсан экендигин тастыкташкан. Бул баалардын өзү С.Байгазиевдин ысымы анын өзүнүн талыкпаган эмгеги аркылуу республиканын педагогикалык коомчулугуна кеңири таркагандыгын жана окумуштуунун мээнетин мугалимдердин жогору баалай тургандыктарынын күбөсү. С. Байгазиев мугалимдер, окуучулар, студенттер, ата-энелер үчүн жазылган 70-тен ашык илимий, илимий-методикалык, илимий-популярдуу, таалим-тарбиялык, педагогикалык-публицистикалык китептердин автору жана авторлошу. Бул китептердин бардыгы окуу-тарбия практикасында пайдаланылып жатат. Жалаң эле улуу Манас эпосунун руханий-адептик баалуулуктарын пропагандалаган 20-дан ашык китеп жазган. Ал 2014-жылы Билим берүү жана илим министрлигинин кабыл алган «Мектеп окуучуларын жана жаштарды тарбиялоо концепциясынын» негизги автору болуп саналат. «Манас эпосун мектептерде жана жогорку окуу жайларында окутуунун концепциясын» да С. Байгазиев түзүп, ал Билим берүү жана илим министрлигинин коллегиясында бекитилген. Ушул фактылардын бардыгы С.Байгазиевдин аталган жогорку наамга татыктуулугун далилдейт. Ал КРдин Ч.Айтматов атындагы Мамлекеттик жаштар сыйлыгынын лауреаты, КРдин илим жана техника жаатындагы Мамлекеттик сыйлыгынын лауреаты. Жемиштүү ишмердиги үчүн С. Байгазиев Кыргыз

Республикасынын Ардак грамотасы, ВЛКСМ БКнын Ардак грамотасы, Маданият министрлигинин Ардак грамотасы, Кыргыз ССР илимдер Академиясынын Ардак грамотасы, Билим берүү министрлигинин Ардак грамотасы, Кыргыз өкмөтүнүн алдындагы интеллектуалдык менчик агентствосунун Ардак грамотасы, эл депутаттарынын Бишкек шаардык Кеңешинин ардак грамотасы жана «Манас - 1000» юбилейлик медалы, Кыргыз Республикасынын Президентинин алдындагы Мамлекеттик тил боюнча улуттук комиссиянын «Кыргыз тили» төш белгиси менен сыйланган. «Кыргыз Республикасынын билим берүүсүнө эмгек сиңирген кызматкер» деген жогорку наамдын ээси. Ал И.Арабаев атындагы сыйлыктын, Манас Ата сыйлыгынын, Телен Насирдин атындагы сыйлыктын, Жоомарт Бөкөнбаев атындагы сыйлыктын лауреаты. Кыргыз журналисттер союзунун сыйлыгынын эки жолку лауреаты. Москвадагы Эл аралык социалдык жана педагогикалык академиянын академиги, Ч.Айтматов эл аралык коомдук академиясынын жана коомдук Манас академиясынын академиги. Коомго сиңирген эмгегин эске алып, Жумгал райондук эл депутаттарынын сессиясы 2006-жылы Жумгал райондук борбордук китепканага С.Байгазиевдин ысымын ыйгарган. Жумгал районундагы Кайырма орто мектебинде С.Байгазиев атындагы усулдук кабинет ачылып, иштеп жатат.

Д. Бабаев - педагогика илимдеринин доктору, профессор, Мугалимдердин квалификациясын жогорулатуу жана педкадрларды кайра даярдоо борборунун директору:

- С.Байгазиевдин айрыкча, буга чейин эч кимге белгисиз Нурмолдо акындын агартуучулук ишмердигин, анын педагогикалык жана методикалык идеяларын кылдаттык менен изилдеп, мугалимдерге тартуулашы өзүнчө чоң иш болду. Бул жөнүндө Кыргыз Республикасынын Эл мугалими Аман Сманбаевдин төмөндөгүдөй деп жазганы С.Байгазиевдин Нурмолдо жөнүндө эмгегинин өтө баалуулугун далилдейт. Окуп берейин: ”Окумуштуу, адабиятчы, методист С.Байгазиев өзүнүн “Нурмолдо-Х1Х кылымдын туңгуч агартуучусу жана даанышман педагогу” аттуу эмгегинде акындын акылгөйлүк, адамдык, педагогдук иш жөндөмүн, аракетин ар тараптан ачып берүүгө жетишкен. Нурмолдонун баалуу педагогикалык мурасын ар бир мектепте, ар бир предметтик методикалык бирикмелерде талкуулоого, үйрөнүүгө, өздөштүрүүгө татыктуу деп ойлойм. Көрсө, биздин педагогикалык тамырыбыз кылымдардын тереңинде жаткан тура” (Кыргыз республикасынын Эл мугалими - Аман Сманбаев. “Кутбилим” 14.07.2006). Советбек Орозкановичтин «Алатоодогу агартуунун тарыхынын очерктери: 17-кылымдан 1917-жылга чейин» аттуу китеби да уникалдуу болуп эсептелет. Окумуштуунун «Байыркы Орхон-Енисей жазууларынын этикасы жана педагогикасы» аттуу эмгеги да мугалимдер үчүн баалуу эмгек. Ал кыргыз адабиятын окутуунун концепциясынын, окуу стандартынын, 10-11-класстар үчүн кыргыз адабияты боюнча окуу китептеринин, Манастаануу, адеп предметтеринин программаларынын жана окуу китептеринин автору болуп эсептелет.

Маселен, өткөн кылымдын 80-жылдарында жаралган “Иниме кат” аттуу педагогикалык чыгармасы өзүнүн тарбиялык күчү менен жаштардын арасында чоң резонанс жаратып, кийин мугалимдердин өтүнүчү менен мектептин окуу программасына кирип, ушул күнгө чейин окутулуп келе жатат. “Иниме каттын” өрнөгүндө окуучулардын бир нече мууну тарбияланды. Бир сөз менен айтканда Советбек Орозканович өзүнүн опол тоодой эмгеги үчүн Эл мугалими наамын алууга арзыйт.

Б. Жакышева - педагогика илимдеринин кандидаты, КББАнынтабигый-математикалыкдисциплиналаркафедрасынынбашчысы:

- Советбек Орозкановичтин айрыкча, элдик педагогиканын байлыктарын изилдеп, мугалимдер коомчулугуна тартуулоодо, агартуубуздун тарыхынын «ак тактарын» изилдөөдө, окуучуларга, жаштарга рухий-адептик жана патриоттук тарбия маселелерин чечмелеп түшүндүрүүдө, «Манас» эпосунун дөөлөттөрүн мектептерге жана жогорку

окуу жайларына жайылтууда эмгеги баа жеткис. С.Байгазиев мектеп үчүн “Адабий билим берүү концепциясынын”, “Адабий билим берүүнүн мамлекеттик стандартынын”, “Кыргыз адабияты” окуу программасынын, “Адеп сабагы” окуу программасынын, ЖОЖдор үчүн “Манастаануу” программасынын жетекчиси жана авторлошу. Жогорку окуу жайларынын студенттери үчүн Кыргызстанда биринчи жолу жазылып, жарыкка чыккан “Манастаануу” окуу китебинин автору. 10-жана11-класстын “Кыргыз адабияты” окуу китептеринин авторлошу. Мугалимдер үчүн жазылган «Гумандуу педагогика», «Нурмолдо - туңгуч агартуучу жана даанышман педагог», «Кыргыздын улуу акындарынын этикасы жана педагогикасы», «Гумандуу педагогика жөнүндө сөз», «Окутуунун интерактивдүү методу», «Ата мекендик жана дүйнөлүк этика», «Калыгулдун этикасы жана педагогикасы», «Азыркы мектептеги тарбия: максаты, мазмуну жана технологиясы», «Кыргыз тили жана адабияты окуу китептерине коюлуучу талаптар», «Ала-Тоонун биринчи мугалимдери», «Мугалимге жети кат», “Иниме кат”, ”Педагогикалык руханият”, “Улуттук педагогиканын улуу устаты”, “Мектепте жазуучунун чыгармачылык индивидуалдуулугун окутуу: «Мукай жана Жусуп», «Окутуунун жана тарбиялоонун философиясы», «Этика жана этнопедагогика» аттуу педагогикалык, усулдук китептердин автору. «Алдыңкы педагогикалык тажрыйба: изденүүлөр жана табылгалар», «Педагогика» энциклопедиясы”, «Антология педагогической мысли Киргизской ССР» деген усулдук куралдардын жана китептердин авторлошу болуп саналат. Ушунун бардыгы мектеп практикасында колдонулуп, мугалимдерге таяныч болууда. Жер-жерлерден канча колдоолор келгендигин көрдүк жана мугалимдер, билим берүү кызматкерлери С.Байгазиевдин эмгегин бийик баалап жатышат. Мен дагы С.Байгазиевди Эл мугалими деген бийик наамга татыктуу деп эсептейм.

- **Айжан Ибирайым кызы** – п.и.к., КББАнын технология жана искусстволабораториясынын башчысы:

Мен жогорудагы чыгып сүйлөгөн агайлардын пикирине жана республиканын туш тушунан, мектептерден, жогорку окуу жайларынан келген каттардагы С.Байгазиев жөнүндөгү жогорку бааларга толук кошулам. С.Байгазиев улуу “Манас” эпосунун рухий - нравалык нарктарын иликтеп-изилдеп ачуу, дастандын дөөлөттөрүн мугалимдер жана окуучулар арасына пропагандалоо боюнча да көп иш жасаган инсан. “улуу Манас” – улутубуздун тил жана дил бешиги“ аттуу китеби Республикалык конкурста экинчи сыйлыкты жеңип алган. Башка манас изилдөөчүлөр буга чейин “Манастын” көбүнчө тарыхый, көркөмдүк-поэтикалык маселелерин изилдөөгө көңүл буруп келсе, С.Байгазиев аталган эмгегинде эпостун рухий-нравалык, моралдык дөөлөттөрүн ачып көрсөтүүгө күч жумшап, элдик дастандын казынасынан бүгүнкү муундарга тирек болуп бере турган адептик-патриоттук нарктарды көтөрүп чыккан. С.Байгазиевдин жогорку окуу жайларынын студенттерине арнаган “Манастаануу” окуу китеби да баалуу эмгектердин бири. Бул китебинде окумуштуу “Манастын” сюжетин кара сөз менен кыска, нуска баяндап, эпостун эл оозунан жыйналуу, китеп болуп басылуу, изилденүү тарыхын, конкреттүү фактылардын негизинде кеңири сөз кылып, “Манас” жөнүндө жазган ар бир окумуштуунун эмгектерине токтолуп, мүнөздөмө берип, элдик эпостун рух кенчтерин, анын калк турмушунда ойногон тарыхый ролун жана бүгүнкү күндөгү тарбиялык маанисин тастыктаган. Азыр бул окуу китеби ЖОЖдордо колдонулуп жатат. С.Байгазиев мындан башка да “Айкөл Манас”, “Балдарга Манас баатыр жөнүндө”, “Манас баатырдын образын интерактивдик усул менен окутуу”, “Манастаануу”, “Бала Манастын инсан катары калыптанышында эмгек тарбиясынын ролу”, “Улуу “Манас” – улут тиреги”, ““Манас” эпосу: Каныкейдин улуу махабаты жана анын образынын рухий-адептик, патриоттук сабактары”, “Улуу “Манас”эпосунун улуттук жана дүйнөлүк мааниси”, “Кыргыздын улуу ойчулдарынын жана баатырларынын осуяттары – ата журт тиреги”, “Манас” эпосунун рухий-адептик, патриоттук улуу дөөлөттөрү жана педагогикалык асыл нарктары”, “Манастаануу: Бакай-чыгыштын акылманы,

кыргыз калкынын руханий жол башчысы жана улуу патриоту” деген китептердин, усулдук куралдардын, колдонмолордун автору. Бул китептер тарбия ишине чегилген. “Улуу Манас баатыр – урпактардын патриоттук идеалы”, “Аялзаттын тунугу, ак жолуктун улугу Каныкей – Ала-Тоолук кыздардын руханий-адептик маягы” аттуу китептерин Жогорку Кеңештин депутаты А. Кулбараков 2016-жылы 1000 нускада басмадан чыгарып, Нарын областынын мектептерине акысыз таратты. Демократия келгенде “Манасты” ичине камтыган 1949-жылы мектептин 9- классы үчүн жарыкка чыгып, бирок тоталитардык бийлик тарабынан куугунтукка алынып, өрттөлүп жиберилген Ташым Байжиев менен Зияш Бектеновдун “Кыргыз адабияты” аттуу алгачкы окуу китебин кайра калыбына келтирүүнүн демилгечиси болуп, ал китепти таап, баш сөз жазып, Мар Байжиев менен бирдикте жарыкка чыгарып, мектептерге тараткандыгы да С.Байгазиевдин патриоттук кадамы болгон. Советбек Байгазиев кыргыз адабиятынын мектеп программасына реформа жасап, көптөгөн жаңылыктарды киргизген. Кайра куруу, демократия жылдарында адабият программасын коммунисттик саясий идеологиянын үстөмчүл таасиринен арылтып, программага репрессияга дуушар болгон авторлорду, куугунтукка алынган чыгармаларды, элдик акындарды, орток түрк мурастарын, чыгыш адабиятынын үлгүлөрүн жана башка окуучулардын маданий-эстетикалык аң сезимин өстүрүп, жан дүйнөсүн арууланта турган нукура көркөм дөөлөттөрдү кеңири киргизген. 1993-жылдан бери карай Кыргызстандын мектептери кыргыз адабиятын С.Байгазиев илимпоз-методист Абдыкерим Муратов менен бирдикте түзгөн ушул программа менен окуп келет. Ушул программа боюнча 11-класс үчүн авторлош болуп жазган С.Байгазиевдин “Кыргыз адабияты” окуу китеби Ташкенттен да басылып чыгып, Өзбекстандын кыргыз мектептеринде пайдаланылып жатат. С.Байгазиев Манасты окутуу концепциясын түздү. Мен дагы С.Байгазиевдин Эл мугалими наамына көрсөтүлүшүн толук колдойм.

М. Иманкулов – п.и.к., КББАнын Социалдык-гуманитардык предметтер лабораториясынын башчысы:

- С.Байгазиевдин Адабият таануу жагынан да бир катар баалууэмгектердин автору жана ал эмгектержогоркуокуужайларындажанамектептердеколдонулупкелет. Анынкалемине «Калемизи», «Жаңыконфликттер, жаңымүнөздөр», «Кыргыздраматургиясынынтарыхы», «Сынганкылыч» романынын сыры эмнеде?», «Кыргызадабияты: талдоолоржана ой жүгүртүүлөр» аттуукитептертаандык. Кыргыз совет адабиятынынэкитомдуктарыхынын (1990) негизгиавторлорунунбири, «Кыргызадабияттаануусужана сыны» дегенэкитомдуккаавторлош. Кыргызадабиятынынсоңкужетитомдуктарыхынынaлтынчытомунаавторлош. Мынаушулэмгектердинбардыгытең филология факультеттеринде, мектептердеактивдуупайдаланылыпжатат. СоветбекБайгазиевдин - «АтуулжанаАтажурт», «Инсандыничжактанжаңылануусунунзарылдыгы», «Патриархалдыкколлективизмденинсандыкавтономияга карай», «Кыргызжуртуободогубүркүттүнкөзүменен», «Байзакбаатыр», «Жумгалданчыккандаанышман», «Кыргыздынулууойчулдарынынжанабаатырларыныносуяттары - Атажурттиреги», «Цивилизация жанаАтажурттагдыры», “Чыңгызгакарышкырдан кат” аттуупублицистикалыккитептеримектептердегитарбиясааттарындаколдонулууда. Булкитептердемекеналдындагыатуулдукпарз, глобалдашуунункыйын-кезеншарттарындаулуттусактоо, улуттукаңсезимдижана ар намысты, улуттукөзүн-өзүаңдаптүшүнүүнүойготуунунзарылдыгы, адеп-ахлак, элдикпедагогиканындөөлөттөрү, экологиялыккурчпроблемалар, мамлекеттиктилжөнүндөтереңмазмундууаңгемежүрөт. Демек, С.Байгазиевдин Эл мугалиминаамынататыктуулугужөнүндөгүойдупедагогикалыккоомчулукбекерколдопжатканжок. Мен дагыС.Байгазиевдижогоркунаамгаарзыйтдегенколдоочулардынкатарындамын.

С. Жунусбаев- КББАнын профсоюз уюмунунтөрагасы, «Билим» басма борборунун директору:

-

ЭгемендүүлүктүнжылдарындаС.Байгазиевдемократиялыккоомдунжаңыпедагогикалыки деяларынмектептергепропагандалапжайылтуудажанапедагогдордунаң-сезиминжогорукөтөрүүдөөзүнүнчоңагартуучулукролунойнодудесемжацылышпайм. «Кутбилим» газетасына тез-тез жарыялангананынмакалаларынынаттарын эле санапкөрөлүчү: "Кыргызстандынбилимберүүконцепцияларындагы космополитизм же өлкөбүздүнбилимсистемасынынайырмалууулуттукмүдөө-миссиясыбарбы?", "Манасглобалдашуунунжанатехнократиялыкцивилизациянындөңгөлөгүнүнастындакала бы же эгемендүүкыргызмамлекетинекандайтарбиястратегиясыкерек?", "Кыргызпедагогикасындагыбелгисиз "материк"", "Мугалимгежети кат", ""Агай" дегенаткайда?", "Ташка чегилгентүрк-кыргызадеп-тарбияакылмандыгы", "Мектепжанаклассикалыкпедагогиканынулуугуманизми", "Тоталитаризмдин "баласыз" педагогикасы", ""Баласыз" педагогикага альтернатива бар беле?", "Бардыкпланеталар, жылдыздар бала деген "күндү" айланыугатийиш", "Эмдигимилдет – окутуунунамалдарынжанааспаптарынадамгерчиликтештирүү", "Дагыбиржолуавторитардыкпедагогиканынавторитардыктехнологиясыжөнүндө", "Агай, эмнеүчүнатыныпөлгөнжоксуз?", "Мугалимимерахмат, бирок ал мени ой жүгүрткөнгөүйрөтпөптүр", "Эңкерекнерсе – окуучунунсубьективдүүактивдүүлүгү же билимдин "дандарын" өз "тиши" менен чайноонунзарылдыгы", "Сократты карай артка", "Жалгызбилимдүүлүкмененадистиктагдырдычечеби?", "Ар бир кыргызмектебининулуттукжүзүболуугатийиш", "Дагыбиржолугумандуу педагогика жөнүндөсөз", "Мугалимикүндөйтийсечачырап, окуучусугүлсыяктуубажырайыпачылат", "Бүкүр бала эмнеүчүнылады?", "Империяныокуукитеби", "Балдаргаканчакарызбыз?", "ИнтерактивдикусулмененМанасбаатырдынобразынүйрөнүү", "Кулчулуктунжолунанэркиндиктинжолуна", "Аялмугалимдинсоциологиясы", "Көчмөнкыргыздардаагартууболгонбу?", "Билимберүүдөжаңы ой жүгүртүүдегенэмне?", "Окуучунуойлоп ким толгонот?", «ИсакБекбоевдинокуу-тарбияидеяларындүйнөлүкпедагогиканынулуугуманизмининконтекстинде»ж.б. БулС.Байгазиевдинжазганкөптөгөнмакалаларынын чети гана. Мынаушундайпедагогиканынөткөнүн, бүгүнкүсүнжанакелечегинталдапкөрсөтөбилген, педагогкобагытберип, ага жөлөк-таякболгонэмгектериненуламокумуштуу-педагог мугалимдердинарасындапопулярдуулуккаээболуп, чоңабройкүткөн. ОшонүчүнмугалимдержамааттарыС.Байгазиевдин Эл мугалиминаамынататыктуулугужөнүндөгүойдукызуукolдопотурушат. ӨзүмдагыСоветбекОрозкановичтинаталганбийикнаамгакөрсөтүлүшүнэнтуурадепэсепте ймжанабулэлдинсунушунМинистрликжанаМамлекеттиксыйлыккомиссиясыколдойтдеп эсептейм.

А. Шергазиев- КББАнынпедагогикалыккадрлардынквалификациясынжогорулатуужана кайра даярдооборборунунокуубөлүмүнүнбашчысы:

- Мен С.Байгазиевдинсабакберүүчүлүкишмердигижөнүндөайткымкелет. С.Байгазиев 1985-жылдан бери карай Нарын шаарында, Каракол шаарында, Жалал-Абадшаарында, Бишкектемугалимдердинбилиминжогорулатуукурстарындажанаборборубуздунжогорку окуужайларында "Кыргызадабиятынокутуунунметодикасы", "XX кылымдагыкыргызадабияты", "Манастаануу", "Адабияттынтеориясы" боюнчалекцияларды окуп кележатат. Анынлекцияларынынтаасирдүүлүгүжөнүндөмугалимдердин, студенттердинкөптөгөнжогорубааберген ой - пикирлеригазетагажарыяланган.

С.Байгазиевөзүнүнжазганэмгектериментенганаэмес, оригиналдууокулганлекцияларыменен да мугалимдердинбилиминжогорулатып, студенттердинбилиминтереңдетип, тарбиялапкележатат.
Бүгүнкүкүндө профессор С.БайгазиевКыргызбилимберүүакадемиясынын Вице-президенти катары жаңымуундагыокуукитептерин, окуупрограммаларын, билимберүүнүнжаңыстандарттарынтүзүүсыяктуукоомубузүчүн зарыл, жоопртууиштижетектепалыпбарууда.
Анынжетекчилигименменмектептинбардыкпредметтерининмамлекеттикстандарттарытүзүлүпжанапрограммаларыжазылып, бекиген. «Манас» эпосу жөнүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамын (2011), Кыргыз Республикасынын Президенти А.Ш.Атамбаевдин «Кыргызстандын элинин тарыхый жана маданий мурастарын окуп-үйрөнүүнү тереңдетүү жана жарандык атуулдукту калыптандыруу боюнча чаралар жөнүндөнү» жарлыгы (30.01.2012), Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн «Манас» эпосун 2012-2017-жылдарда сактоо, үйрөнүү жана жайылтуунун улуттук программасы жөнүндөгү токтомун (31.01.2012) аткаруу, турмушка ашыруу боюнча активдүү жана жемиштүү изилдөө, жайылтуу, үгүттөө иштерин жүргүзгөн көрүнүктүү окумуштуу, педагог-адабиятчы, публицист, филология илимдеринин доктору, профессор, КРдин илим жана техника жагындагы Мамлекетттик сыйлыгынын лауреаты, КРдин билим берүүсүнө эмгек сиңирген кызматкер, Россиянын Эл аралык социалдык жана педагогикалык илимдер академиясынын, Манас коомдук академиясынын анык мүчөсү, КРдин Ч.Айтматов атындагы Мамлекеттик жаштар сыйлыгынын ээси, Кыргыз педагогика академиясынын академиги, И.Арабаев атындагы сыйлыктын жана Эл аралык “Руханият” сыйлыгынын лауреаты. Акырында жыйынтыктап айтканда, жогорудагы баяндалгандын бардыгы Советбек Байгазиевдин республиканын билим берүүсүнө, мугалимдердин педагогикалык жана интеллектуалдык маданиятын жогорулатуу ишине, жаштарды окутуу жана тарбиялоо процессине, жалпы эле коомубуздун жарандарынын аң сезимин жаңылоодо, демократиялык жаңы ой жүгүртүүнүн түптөлүшүнө, улуттук өзүн-өзү аңдап түшүнүүнүн ойгонушуна жана атуулдардын тоталитаризмдин көнүмүш догмаларынын “кишендеринен” бошонуу жараянына кошкон салымы зор экендигин айкындап турат.

Бир сөз менен айтсам, С.Байгазиев Эл мугалими наамын алууга татыктуу. Анын бул наамга татыктуулугун Эл мугалимдери Исак Бекбоев, Бектур Исаков, Бекмырза Батыркулов, Асан Заркунов далилдеп, “Кутбилим” газетасынын 2011-жылдын 11-февралдагы санына макала жарыялашкан. Коомчулуктун үнүн Министрлик угат жана баалайт деп ишенебиз.

Кыргыз Республикасынын Эл мугалими наамына көрсөтүү үчүн С.О.Байгазиевдин кандидатурасы ачык добушка коюлду. Окумуштуулар кеңешинин жыйынга катышкан 17 мүчөсү бир добуштан макул деп кол көтөрүштү. Каршы, калыс - жок.

Кыргыз билим берүү академиясынын Окумуштуулар кеңеши педагог-окумуштуу Байгазиев Советбек Орозкановичти Кыргызстандын билим берүүсүнө кошкон орчундуу салымынын, көп жылдык жемиштүү коомдук-педагогикалык ишмердигинин жана педагогикалык коомчулуктун колдоосунун негизинде Кыргыз Республикасынын Эл мугалими наамына көрсөтүү жөнүндөгү маселени талкуулап, төмөндөгүдөй **токтом кабыл алды:**

1. Кыргызстандын билим берүүсүнө, жаштардын тарбиялоо процессине, мугалимдердин педагогикалык жана интеллектуалдык маданиятынын жогорулатуу ишине кошкон көп жылдык зор салымынын негизинде Байгазиев Советбек Орозканович Кыргыз Республикасынын Эл мугалими наамына көрсөтүлсүн.
2. С.О.Байгазиевдин Кыргыз Республикасынын Эл мугалими наамына көрсөтүлүшүн колдоо жана маселенин оң чечилиш жагы Кыргыз

Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинен суралсын.

Окумуштуулар кеңешинин төрагасы,
п.и.д., профессор **А.Мамытов**

Окумуштуу катчы **А.Ниязова**